

Experiència Xerpa (Presentació premi cercle d'economia)

Experiència coaching entre alumnes de l'INSTITUT ALT PENEDÈS.

"Educar la ment sense educar el cor no és educar "

Aristòtil

JUSTIFICACIÓ

El projecte que presentem neix d'una sensibilització dels docents vers les relacions interpersonals dels alumnes, conceptes com analfabetisme emocional, la intel·ligència interpersonal etc, formen part del bagatge cultural d'un ampli espectre professional, del qual els docents no són aliens.

L'experiència s'inicia en el centre el curs acadèmic 2012-2013, sota el guiatge de la Sra. Teresa Terrades, professora de secundària, i coach educativa.

No podem obviar que una bona part de l'alumnat presenta dèficits, que fan referència no només a les àrees curriculars bàsiques, sinó també respecte a les habilitats personals necessàries per donar una resposta socialment competent.

La nostra proposta d'introduir el "programa Xerpa" basat en les "habilitats socioemocionals", s'emmarca en la línia de potenciar una perspectiva preventiva que pretén educar en la sociabilitat, però tenint molt present dues condicions al nostre parer bàsiques: el desenvolupament del sentit de la realitat i el desenvolupament de les capacitats que permetin enfrontar-se adequadament a aquesta realitat.

Els objectius de l'aprenentatge tenen sempre un contingut social i personal, tot procés educatiu moldeja, les motivacions i les necessitats internes, ja que és una pràctica eminentment social, on s'estableixen tot un seguit de relacions interpersonals. Sembla raonable pensar que si des de els centres facilitem al nostre alumnat l'aprenentatge de les habilitats socials necessàries podem aconseguir un objectiu fonamental de tot procés educatiu, la millora de la competència social, saber afrontar les situacions interpersonals en funció del propis valors i opinions, es tracta en definitiva d'ensenyar-los a regir-se no pas a conduir-los, tot estimulant la seva iniciativa i la seva responsabilitat personal, a ensenyar a pensar de forma oberta, a no rebutjar d'entrada la pròpia inseguretats, el dubte i l'error, a trobar noves solucions. Aquesta capacitat de cercar respostes en un mateix, de conèixer les pròpies emocions, són un pas previ per relacionar-se i ser tolerants amb els altres.

L'alumnat passa moltes hores en els centres educatius, al llarg de l' escolaritat obligatòria, aquests constitueixen, uns espais idonis de mediació social, són i poden esdevenir un suport particularment important per al desenvolupament emocional i l'adquisició de tot un seguit d'habilitats socials. Durant tots aquests anys hauran d'aprendre a compartir, negociar, solucionar petits o grans conflictes, hauran de saber explicar com se senten, saber escoltar, defensar els seus arguments i opinions, entre d'altres coses, això els permetrà anar madurant emocionalment i intel·lectualment. En tenir habilitats socioemocionals l'alumnat es troba més valorat i acceptat pels altres ja que es capaç de manifestar conductes de caràcter assertiu, és a dir , conductes que expressen els seus sentiments , desigs opinions, d'una forma oberta i sincera respectant els altres. Li permetran prendre decisions tenint en compte els propis interessos i els dels altres, elaborar judicis crítics compartint criteris i opinions, resoldre els problemes personals i els de relació amb actituds de comprensió i col·laboració amb els altres i establir relacions satisfactòries per a un mateix i per als altres. Per desenvolupar-se d'una manera efectiva en una societat tant complexa com l'actual, l'alumnat necessita aprendre a reconèixer, interpretar i respondre de forma apropiada a les situacions socials.

L'efectivitat no està en el coneixement de les habilitats sinó en l'aplicació i generalització de les mateixes. En definitiva que l'alumne sigui capaç d'utilitzar aquestes habilitats en múltiples circumstàncies.

L'experiència que presentem compta amb un seguit d'activitats dels àmbits següents:

- Autoestima
- Assertivitat
- Presa de decisions .
- Dinamització de conflictes

Els objectius són :

- Desenvolupar l'autorregulació en relació amb l'entorn i amb els propis interessos.
- Facilitar la integració dels alumnes en el seu grup-classe, tot afavorint el desenvolupament d'actituds de cooperació i respecte .
- Desenvolupar la identitat personal i l'autoconcepte.
- Fomentar el desenvolupament d'actituds participatives.
- Aprendre a resoldre conflictes utilitzant la reflexió i l'esperit crític.

- Aprendre a prendre decisions.

El procés de coaching pretén el desenvolupament del nois i noies participants; un és el coach o mentor : alumnes de 1r de Batxillerat estudiants de l'assignatura optativa de psicologia , són els encarregats d'instruir, forma o guiar els seus pupils per tal que millorin en el seu auto-coneixement i en el seu rendiment acadèmic.

L'altre és el coachee o pupil: alumnes de 1r d'ESO, que reben els consells, coneixements i les competències que necessiten per millorar

El/La coach, es compromet amb el seu pupil a una estreta col·laboració, establint uns objectius concrets i dissenyant un pla d'acció que els permeti aconseguir-los, dins d'un termini establert.

Aquesta relació d'ajut es concreta en un seguit d'accions i de supòsits :

Es fixaran un seguit de trobades entre els participants.
La relació ha d'estar basada en la confiança mútua.

El/La coach ha de disposar d'un coneixement de la situació acadèmica del seu pupil i manifestar empatia vers ell/a. Ha d'escoltar ha de clarificar tot de problemes i ha d'ajudar a reestructurar-los la mateixa i programar solucions operatives a curt termini.

El/La coachee o pupil ha de voler millorar. S'ha d'implicar en una auto-exploració i canviar els comportaments i hàbits.

El desenvolupament del procés segueix els passos següents :

1r Implicació - Acolliment : en aquesta fase l'escolta activa i l'empatia seran fonamentals per què el coachee ajudi a clarificar el problema.

2n. Comprensió -Clarificació del problema : presa de consciència per part del pupil.

3r.- Personalització. Determinació d' objectius: és essencial en tot el procés de coaching, comptar amb uns objectius clarament definits que serviran de guia per a la presa de decisions, per definir les accions , i per facilitar alternatives al pupil per elegir entre les diferents alternatives de què disposa per aconseguir els seus objectius.

4t .- Programació. Actuar: el coach ajudarà el pupil a dissenyar un pla d'acció i l'acompanyarà, ajudant-lo a superar les dificultats que sorgiran en portar a la pràctica les actuacions. El coach farà analitzar al pupil les eleccions que pren i les seves conseqüències.

És imprescindible avaluar conjuntament si s'apropen a l'objectiu marcat. Això permetrà prendre noves accions si és necessari per contribuir a l'obtenció de les fites programades.

5è Avaluar els resultats: primerament amb els pupils i després amb els tutors docents dels pupils.

La nostra experiència és una aportació més en aquest enfocament de l'educabilitat de la competència social, tot seguint les idees de Gardner, Shapiro, Spivak i Shure entre d'altres.

El que pretenem en presentar-la, tot i ser conscients de les limitacions i llacunes que conté a causa de l'amplitud i complexitat de l'àmbit tractat, és mostrar els aspectes dinàmics i els materials didàctics utilitzats. La nostra pretensió és que el seu anàlisi generi noves formes d'abordar el treball didàctic en aquest àmbit.

I expresso amb entusiasme, en el cas que la nostra experiència sigui seleccionada com a finalista, la nostra total disposició a rebre la visita de la comissió del jurat.

Agustí Masegosa

Director